

It's the employment, not the taxes, stupid!

25 Φεβρουαρίου 2016

Επισκόπηση

- Η ακραία αναδιανομή του εισοδήματος μέσω υπερφορολόγησης των συνεπών φορολογούμενων και των μισθωτών με τα σχετικά υψηλότερα εισοδήματα έχει πλέον φτάσει στα όριά της. Μήπως θα ήταν, συνεπώς, προτιμότερο, για να μην αμβλύνονται τα κίνητρα για εργασία και παραμονή στη χώρα όσων παράγουν και δημιουργούν το μεγαλύτερο μέρος των φορολογικών εσόδων, να στηρίξουμε τα χαμηλότερα εισοδήματα με την πάταξη της φοροδιαφυγής και τη δημιουργία θέσεων εργασίας μέσω χαμηλότερων φόρων και μέσω επενδύσεων και ανάπτυξης; Το 2015 στην Ελλάδα 1,2 εκατ. φορολογούμενοι δήλωσαν μηδενικό εισόδημα και 4,6 εκατ. φορολογούμενοι δήλωσαν εισόδημα έως €10.000, καταβάλλοντας κατά κεφαλή φόρο €139, συνεισφέροντας το 7,5% των εσόδων του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων. Την ίδια ώρα 267 χιλιάδες φορολογούμενοι με ετήσιο δηλωμένο εισόδημα άνω των €30.000 κατέβαλαν ο καθένας, κατά μέσο όρο, €13.790 φόρο και αθροιστικά πλήρωσαν το 42% του συνόλου του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων και της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης που εισέπραξε το κράτος. Η κυβέρνηση ήδη εξετάζει το ενδεχόμενο να καθιερώσει ανώτατο φορολογικό συντελεστή 60% μαζί με την έκτακτη εισφορά. Ένας τόσο υψηλός συντελεστής, μαζί με τις ασφαλιστικές εισφορές και τους φόρους περιουσίας θα ισοδυναμεί με δήμευση εισοδήματος. Τίθεται λοιπόν το ερώτημα. Αλήθεια, για πόσο καιρό θα επιβιώσουν όσοι φορολογούμενοι έχουν ακόμα υψηλά (!) εισοδήματα, για να καλύπτονται οι ανάγκες ενός κράτους και μιας κοινωνίας που φτωχοποιείται ραγδαία; Και όταν και αυτοί χάσουν τα εισοδήματά τους ή ρίξουν μαύρη πέτρα πίσω τους, πώς θα πληρωθούν οι συντάξεις 2,7 εκατ. συνταξιούχων, οι μισθοί 700.000 εργαζόμενων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και η κοινωνική πρόνοια των αναξιοπαθούντων συμπολιτών μας; Μήπως μακροπρόθεσμα η μη δημευτική φορολόγηση είναι η πιο φιλολαϊκή πολιτική καθώς θα επιτρέψει την επιβίωση των φορολογούμενων που τελικά «πληρώνουν τον λογαριασμό»; Η ακραία αναδιανομή εισοδήματος είναι στην πράξη αναδιανομή μίζεριας διότι αποτρέπει τις επενδύσεις, την ανάπτυξη και τη δηλωμένη αξιοπρεπή εργασία.
- Τα πρώτα δείγματα για την κερδοφορία των επιχειρήσεων το 2015 είναι θετικά, την ίδια ώρα που τον Δεκέμβριο ενισχύονται εκ νέου οι εξαγωγές εκτός καυσίμων και πλοίων και οι εισπράξεις από τουρισμό συνεχίζουν να έχουν ισχυρή άνοδο. Επιπλέον, σταθεροποιούνται ο κύκλος εργασιών στη βιομηχανία καθώς και στο χονδρικό εμπόριο. Οι εξελίξεις αυτές είναι συμβατές με τη σταθεροποίηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας τους τελευταίους μήνες, που μπορεί, όμως, να αναστραφεί εάν δεν λήξει γρήγορα η φάση της αβεβαιότητας για τις οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις το επόμενο διάστημα. Από την άλλη, οι τάσεις αποπληθωρισμού επιβεβαιώνονται εκ νέου στις τιμές υλικών κατασκευής κτιρίων και παρά το γεγονός ότι οι μακροχρόνια εγγεγραμμένοι στον ΟΑΕΔ μειώνονται οι νέοι άνεργοι συνεχίζουν να αυξάνουν ακολουθώντας την τάση που επικρατεί από τον Σεπτέμβριο 2015 και ύστερα. Επίσης, ο εμπορικός στόλος με ελληνική σημαία μειώνεται για πέμπτο συνεχόμενο μήνα και η εισροές από ναυτιλιακό συνάλλαγμα παραμένουν στα χαμηλά επίπεδα που έχουν εδραιωθεί μετά την επιβολή των capital controls.
- Η πρόσφατη ετήσια μελέτη του IOBE, που συμμετέχει για την Ελλάδα στο Global Entrepreneurship Monitor (GEM), «[Η επιχειρηματικότητα 2014-2015: Η δυναμική του επιχειρηματικού συστήματος στην Ελλάδα της κρίσης](#)» καταγράφει ορισμένες ενδιαφέρουσες τάσεις για την επιχειρηματικότητα έως το 2014. Έτσι, ενώ η επιχειρηματικότητα παρακινείται σε μεγάλο βαθμό από ανάγκη παρά από τον εντοπισμό ευκαιρίας και ενώ ο φόβος αποτυχίας παραμένει σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα και η κρίση δεν έχει καταφέρει μέχρι τώρα να οδηγήσει σε μεγάλη αύξηση της εξωστρέφειας και της καινοτομίας, υπάρχει μια κρίσιμη μάζα νέων επιχειρηματιών υψηλών δεξιοτήτων που στοχεύουν στην καινοτομία και την εξωστρέφεια και που υπογραμμίζεται την ανάγκη ένταξη στη μεταποίηση. Όμως η συνολική τους συνεισφορά είναι (ακόμα;) μικρή, γεγονός που υπογραμμίζει την ανάγκη ομαλοποίησης της οικονομικής δραστηριότητας για την πλειοψηφία των υφιστάμενων επιχειρήσεων που πλέον προτάσσουν συστηματικά την επιβίωση προ της καινοτομίας.

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist
E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +302115006104

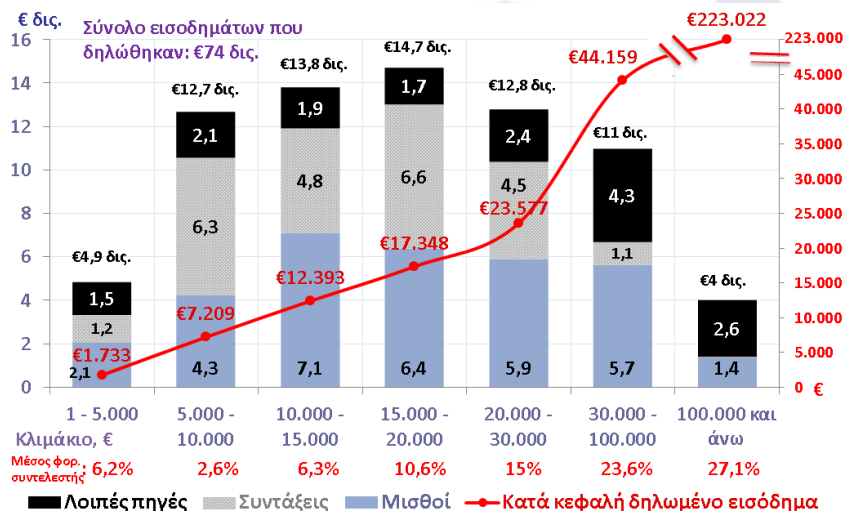
Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor
E: mmitsopoulos@sev.org.gr
T: +302115006157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor
E: printsipas@sev.org.gr
T: +302115006176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Ποιος δηλώνει εισοδήματα και ποιος πληρώνει φόρους... Δηλώσεις φυσικών προσώπων κατά κλιμάκιο και πηγή εισοδήματος, 2015

(Το Βήμα, Καθημερινή, Ναυτεμπορική, euro2day, προϋπολογισμός, υπολογισμοί ΣΕΒ. Δεν περιλαμβάνονται 1,18 εκατ. φορολογούμενοι μη μηδενική δήλωση)

Ποιος δηλώνει και ποιος πληρώνει τι;

Η υπεροφρολόγηση δεν αποδίδει και μειώνει τα φορολογητέα εισοδήματα που εξανεμίζονται, μεταναστεύουν σε άλλες χώρες ή μετακομίζουν στην παραοικονομία. Το δείχνει η διεθνής εμπειρία και το επιβεβαιώνει η εμπειρία των τελευταίων ετών στη χώρα μας (ενδεικτικά, Δελτία [10/12/2015](#), [12/11/2015](#), [11/6/2015](#)). Η κυβέρνηση προσπαθεί να προωθήσει ανώτατο φορολογικό συντελεστή για τα φυσικά πρόσωπα 50%, στον οποίο θέλει να προσθέσει επιπλέον ανώτατη κλίμακα έκτακτης εισφοράς 10%. Προωθεί έτσι την αύξηση του ανώτατου φορολογικού συντελεστή στο 60%, από 46% που ίσχυε το 2015 και χωρίς να υπολογίζονται φόροι περιουσίας και ασφαλιστικές εισφορές. Αυτή η αύξηση αφορά οπωσδήποτε 78.000 φορολογούμενους που το 2015 δήλωσαν εισόδημα άνω των €50.000 και επί συνολικών εισοδημάτων €8 δις κατέβαλαν φόρο €2 δις. Αφορά κυρίως 27.710 μισθωτούς με εισόδημα άνω των €50.000 (Πίνακας 1), για τους οποίους μια αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης κατά 10% στα εισοδήματα από μισθούς του 2015 αντιστοιχεί σε επιπλέον φόρο €300 εκατ. περίπου. Το επιπλέον αυτό ποσό εσόδων, που προκύπτει από αύξηση του φορολογικού συντελεστή κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες στους λίγους υψηλόμισθους, εφόσον επιβάρυνε ισότιμα όλα τα δηλωμένα εισοδήματα, θα οδηγούσε σε αύξηση της μέσης φορολογικής επιβάρυνσης μόνο κατά 0,4%(!). Τα βραχυπρόθεσμα πολιτικά πλεονεκτήματα μιας παραπέρα δημοτικής αύξησης των φόρων μόνο για αυτούς τους αριθμητικά ελάχιστους «πλούσιους» είναι βέβαια προφανή. Θα έχει όμως πρακτικό αποτέλεσμα;

Ο προϋπολογισμός 2016 εκτιμά για το 2015 είσπραξη φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων ύψους €6,9 δις., εκ των οποίων τα €4,6 δις. προέρχονται από φόρους σε μισθούς και συντάξεις. Επιπλέον, εκτιμάται η είσπραξη €1,16 δις. από άλλους ειδικούς φόρους εισοδήματος, όπως είναι ενδεικτικά οι φόροι τόκων €590 εκατ. Στα ποσά αυτά θα πρέπει να προστεθεί και η ειδική εισφορά αλληλεγγύης, που έχει εκτιμώμενο ύψος €873 εκατ. Στα επίσημα αυτά στοιχεία προστίθεται και πλήθος διαρροών στοιχείων για τα εισοδήματα που έχουν δηλωθεί και τους φόρους που έχουν πληρωθεί το 2015. Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, δηλώθηκαν το 2015 εισοδήματα €56,7 δις. από μισθούς και συντάξεις, με αποτέλεσμα να αποτελούν το 76,7% όλων των εισοδημάτων ύψους €73,9 δις. (Διάγραμμα πρώτης σελίδας). Οι δηλωμένες συντάξεις ανήλθαν σε €24,7 δις και έχει ενδιαφέρον ότι η σχετική δαπάνη στο δελτία εκτέλεσης του προϋπολογισμού ανήλθε σε €31,5 δις., γεγονός φυσικά που δεν υπονοεί φοροδιαφυγή στο βαθμό που δεν δηλώνονται συντάξεις κάτω του αφορολόγητου.

Καθώς για 7η συνεχή χρονιά επιδιώκεται η μετατόπιση των φορολογικών βαρών στα υψηλότερα εισοδήματα, επιβάλλεται να δούμε για πολλοστή φορά ποιος τελικά δηλώνει εισοδήματα και ποιος πληρώνει φόρους σε αυτή τη χώρα. Έτσι, (Πίνακας 2) 1,2 εκατ. φορολογούμενοι δήλωσαν μηδενικό εισόδημα και 4,6 εκατ. φορολογούμενοι δήλωσαν εισόδημα από €1 έως €10.000. Οι δεύτεροι (το 53,6% των φορολογούμενων) δήλωσαν το 23,7% των εισοδημάτων και πλήρωσαν το 7,3% των φόρων εισοδήματος φυσικών προσώπων και ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης. Δηλαδή €17,5 δις. εισοδήματος σε αυτά τα κλιμάκια αντιστοιχούν σε φόρους €639 εκατ. (μέσος συντελεστής 3,6%), με τον φόρο να προέρχεται κυρίως από εισοδήματα τόκων, ελεύθερων επαγγελματιών και ενοικίων που δεν έχουν αφορολόγητο (Διάγραμμα 1), 2,5 εκατ. φορολογούμενοι (το 29,4% των φορολογούμενων) δήλωσαν εισόδημα από €10.000 έως €30.000, και αθροιστικά δήλωσαν το 55,9% όλων των εισοδημάτων και καταβάλλουν το 50% του φόρου εισοδήματος που περιλαμβάνει και την εισφορά αλληλεγγύης: €41,35 δις δηλωμένα εισοδήματα αυτών των κλιμακίων αντιστοιχούν σε €4,4 δις (Διάγραμμα 2 & 3). Φόρου εισοδήματος, με αποτέλεσμα ο μέσος φορολογικός συντελεστής να διαμορφώνεται στο 10,5%. Η ανώτερη μεσαία τάξη (εισοδήματα €30-100.000) είναι 249.000 φορολογούμενοι (2,9% συνόλου) και έχοντας το 14,9% των εισοδημάτων (€11 δις.) πλήρωσαν το 29,9% του φόρου

Πίνακας 1: Στοιχεία δηλώσεων εισοδήματος φυσικών προσώπων, ανά επάγγελμα 2015 (Το Βήμα, Καθημερινή, Ναυτεμπορική, euro2day, προϋπολογισμός, υπολογισμοί ΣΕΒ)

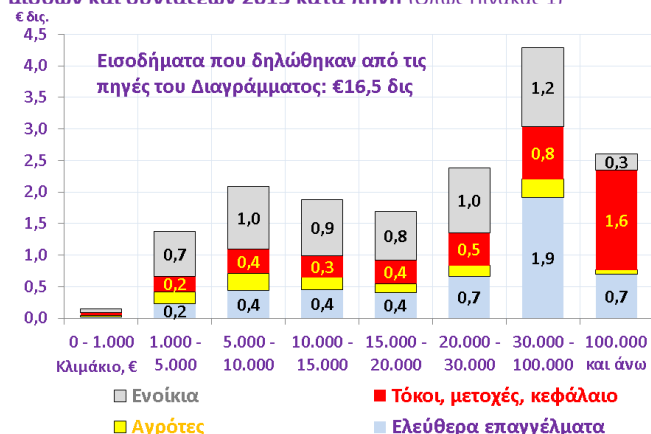
Κλιμάκιο εισοδήματος, €	Μισθοί και συντάξεις		Ελεύθερα επαγγέλματα		Αγροτική εκμετάλλευση	
	Φορολογ ούμενοι	Μέσο δηλωθέν εισόδημα	Φορολογ ούμενοι	Μέσο δηλωθέν εισόδημα	Φορολογ ούμενοι	Μέσο δηλωθέν εισόδημα
Εως 1.000	279.913	€366	131.624	€111	236.627	€123
1.001 έως 5.000	1.165.650	€2.779	157.158	€1.450	128.764	€1.483
5.001 έως 10.000	1.608.859	€6.568	78.640	€5.658	36.413	€7.287
10.001 έως 15.000	1.023.317	€11.658	40.151	€11.204	12.803	€15.577
15.001 έως 20.000	788.812	€16.480	23.498	€17.469	5.870	€23.646
20.001 έως 50.000	476.416	€31.020	48.789	€33.492	9.360	€35.856
50.001 έως 100.000	21.380	€81.759	11.860	€79.994	1.580	€73.559
100.001 έως 500.000	6.119	€184.900	3.232	€188.850	371	€178.252
500.001 και άνω	211	€1.087.929	67	€1.242.289	2	€1.313.590
Σύνολο	5.370.677	€10.562	495.019	€9.746	431.790	€3.113

Πίνακας 2: Στοιχεία δηλώσεων εισοδήματος φυσικών προσώπων, 2015 (Το Βήμα, Καθημερινή, Ναυτεμπορική, euro2day, προϋπολογισμός, υπολογισμοί ΣΕΒ)

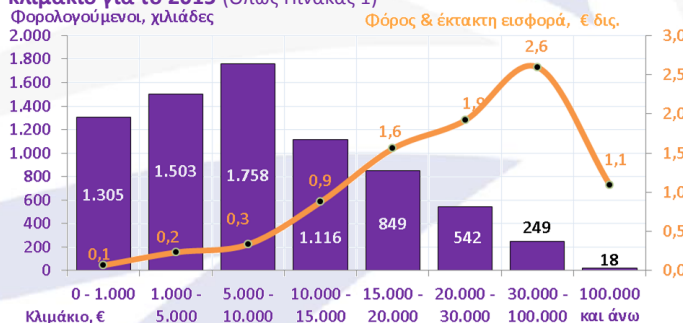
Κλιμάκιο, €	Φορολογ ούμενοι, χιλιάδες	Δηλωμένα εισοδήματα, € εκατ.	Φόρος και εισφορά, € εκατ.	Μέσος φορ. συντελεστής	Εισόδημα /κεφαλή €	Φόρος /κεφαλή €
0	1.176	0	22		0	18
0 - 1.000	1.305	249	68	27,2%	191	52
1.001 - 5.000	1.503	4.617	232	5,0%	3.071	155
5.001 - 10.000	1.758	12.674	334	2,6%*	7.209	190
10.001 - 15.000	1.116	13.831	875	6,3%	12.393	784
15.001 - 20.000	849	14.726	1.557	10,6%	17.348	1.834
20.001 - 30.000	542	12.789	1.917	15,0%	23.577	3.535
30.001 - 100.000	249	11.013	2.597	23,6%	44.159	10.413
100.001 και άνω	18	4.036	1.093	27,1%	223.022	60.396
Σύνολο	8.517	73.934	8.694	11,8%	8.681	1.021

* Η μείωση συντελεστή στο κλιμάκιο €5-10.000 προκύπτει καθώς στο χαμηλότερο κλιμάκιο τα εισοδήματα προέρχονται σε μεγάλο βαθμό από τόκους και ενοίκια, ενώ στο ανώτερο από μισθούς και συντάξεις που έχουν έκπτωση φόρου. Αντίστοιχα, στο πολύ χαμηλό κλιμάκιο ο μέσος συντελεστής φόρου αυξάνει από την ύπαρξη αναλογικά πολλών εισοδημάτων που δεν έχουν αφορολόγητο.

Διάγραμμα 1: Δηλωμένα εισοδήματα φυσικών προσώπων εκτός μισθών και συντάξεων 2015 κατά πηγή (Όπως Πίνακας 1)

Διάγραμμα 2: Φορολογούμενα φυσικά πρόσωπα και φόρος ανά κλιμάκιο για το 2015 (Όπως Πίνακας 1)

εισοδήματος φυσικών προσώπων και έκτακτης εισφοράς (€2,6 δις., μέσος συντελεστής 23,6% αν και η μεγάλη συνεισφορά εσόδων από κεφάλαιο σημαίνει ότι στα εισοδήματα αυτά αντιστοιχεί προφανώς και σημαντικός φόρος που έχει πληρωθεί επί εισοδημάτων νομικών προσώπων). Τέλος, τα 18.000 φυσικά πρόσωπα με άνω των €100.000 εισόδημα (0,2% των φορολογούμενων) έχουν δηλώσει το 5,5% των εισοδημάτων (€4 δις.) και πλήρωσαν το 12,6% των φόρων εισοδήματος φυσικών προσώπων και ειδικής εισφοράς (€1,1 δις.) με μέσο φορολογικό συντελεστή 27,1%.

Μένει συνεπώς ένα ερώτημα: Για πόσο καιρό τα εισοδηματικά στρώματα που έχουν ακόμα υψηλά εισοδήματα σε μια κοινωνία που φτωχοποιείται ραγδαία θα επιβιώσουν για να φορολογηθούν μέχρι τελικής πτώσεως με υψηλότερες ασφαλιστικές εισφορές άνω του 40%, φορολογικό συντελεστή 60% (με την ειδική εισφορά αλληλεγγύης 10%); Και όταν και αυτοί χάσουν τα εισοδήματά τους ή ρίξουν μαύρη πέτρα πίσω τους, πώς θα πληρωθούν τότε οι συντάξεις ύψους €25-€31 δις (κατά περίπτωση σύμφωνα με την εφορία ή τον προϋπολογισμό) και οι μισθοί δημοσίων υπαλλήλων ύψους €13 δις; Πώς θα ασκηθεί τότε κοινωνική πολιτική προσφέροντας στους πραγματικά φτωχούς ένα αξιοπρεπές ελάχιστο εισόδημα και ποιοτικές δημόσιες υπηρεσίες υγείας και παιδείας; Μόνο όταν θέσει κανείς το ερώτημα αυτό και προσπαθήσει να το απαντήσει με ειλικρίνεια θα οδηγηθεί στο συμπέρασμα ότι στην περίπτωση της Ελλάδας απαιτείται ριζική αλλαγή στη φορολόγηση εισοδημάτων προς δύο κατευθύνσεις: α) τη μη δημευτική φορολόγηση των υψηλότερων εισοδημάτων και β) τη σημαντική μείωση του αφορολογήτου, αν όχι τη φορολόγηση από το 1ο ευρώ, ώστε να γίνει πιο δίκαιος επιμερισμός της φορολογικής επιβάρυνσης. Αυτή θα είναι στην πράξη, και όχι στη θεωρία, η πιο φιλολαϊκή πολιτική. Διότι θα κρατήσει στη χώρα τα φορολογητέα εισοδήματα που είναι τα πλέον αποδοτικά για την εφορία και πληρώνουν το μεγαλύτερο μέρος του λογαριασμού των συντάξεων και της κοινωνικής πρόνοιας και ταυτόχρονα θα φέρει στην επιφάνεια και όλα τα εισοδήματα που αποκρύπτονται.

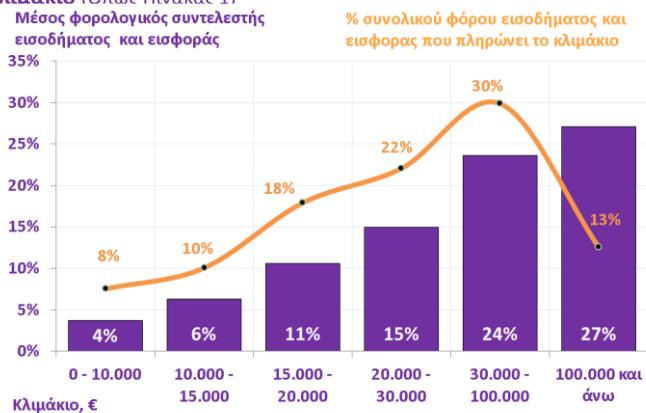
Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις

Αποτελέσματα ισολογισμών χρήσης 2015: Θετικές είναι οι πρώτες ενδείξεις για τα αποτελέσματα των επιχειρήσεων το 2015, σύμφωνα με στοιχεία της ICAP από δείγμα 753 επιχειρήσεων που δημοσίευσαν ισολογισμούς με οικονομική χρήση που έληγε στις 30/6/2015. Από τα στοιχεία αυτών των επιχειρήσεων προκύπτει οριακή αύξηση των πωλήσεων, με σημαντική όμως βελτίωση του λειτουργικού αποτελέσματος και των κερδών προ φόρου (+21,3%, Πίνακας 3). Ειδικότερα, το 2015 οι πωλήσεις των επιχειρήσεων του δείγματος ανήλθαν σε €4,21 δις. έναντι €4,19 δις. το 2014 (+0,5%), ενώ τα μικτά κέρδη διαμορφώθηκαν σε €967 εκατ. έναντι €954 εκατ. το 2014 (+1,3%). Ωστόσο, η υποχώρηση των χρηματοοικονομικών δαπανών (-6,7%) και των λοιπών λειτουργικών εξόδων (-0,8%), οδήγησε σε σημαντική αύξηση του λειτουργικού αποτελέσματος (+21,7%), γεγονός που αποτέλεσε το βασικό παράγοντα για την βελτίωση των κερδών, τα οποία ανήλθαν σε €103,2 εκατ., έναντι €85,1 εκατ. το 2014 (+21,3%). Σε τομεακό επίπεδο, στις βιομηχανικές επιχειρήσεις ο κύκλος εργασιών παρέμεινε αμετάβλητος στα €1,71 δις., ενώ οι προσπάθειες συμπίεσης του κόστους οδήγησαν σε διεύρυνση των μικτών κερδών (+4,8%), αλλά το τελικό καθαρό αποτέλεσμα παρέμεινε ζημιογόνο, με τις ζημιές ωστόσο να έχουν περιοριστεί στα €3,9 εκατ. (-90%), κυρίως λόγω των ζημιών μιας μεμονωμένης επιχείρησης με υψηλές ζημιές, που καθόρισαν και το τελικό αποτέλεσμα του τομέα. Αντίθετα, στο εμπόριο καταγράφηκε αύξηση των πωλήσεων (+1,9%) και των κερδών προ φόρου (+4,4%). Τέλος, στον τομέα των υπηρεσιών (εκτός τεχνικών εταιρειών), καταγράφεται επιδείνωση το 2015, με τον κύκλο εργασιών να υποχωρεί οριακά (-0,9%), τα μικτά κέρδη να παραμένουν στάσιμα και το τελικό αποτέλεσμα να διαμορφώνεται σε ζημιές ύψους €5,4 εκατ. έναντι κερδών ύψους €12,2 εκατ. το 2014, εξέλιξη που οφείλεται κυρίως στη μεγάλη αύξηση των μη λειτουργικών εξόδων (+45,7%).

Ισοζύγιο πληρωμών: Ανακάμπτουν οι εξαγωγές αγαθών (χωρίς καύσιμα και πλοία, Διάγραμμα 4) τον Δεκέμβριο του 2015,

Σημ.: Δεν περιλαμβάνονται 1,18 εκατ. φορολογούμενοι που υπέβαλαν μηδενική δήλωση.

Διάγραμμα 3: Μέσος φορολογικός συντελεστής και ποσοστό φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων που πληρώνει το κάθε κλιμάκιο (Όπως Πίνακας 1)

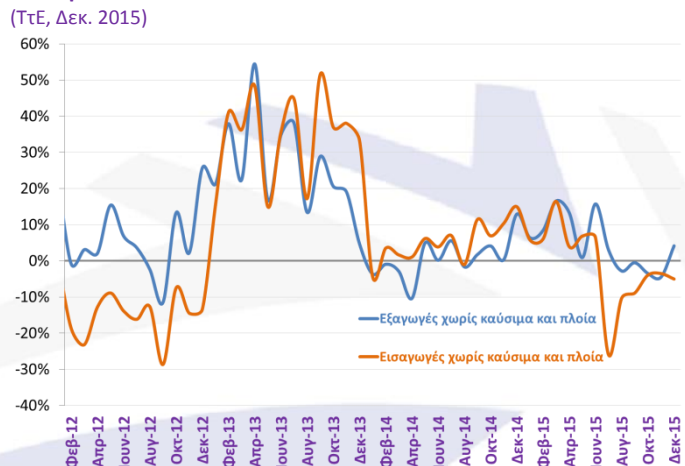

Πίνακας 3: Αποτελέσματα χρήσης 2015 δείγματος 753 επιχειρήσεων* (ICAP, 2015)

	% μεταβολή 2015/2014	Σύνολο	Βιομηχανία	Εμπόριο	Υπηρεσίες
Ενεργητικό					
Σύνολο ενεργητικού		1,0%	2,5%	0,5%	0,0%
Καθαρά πάγια		1,9%	-0,9%	5,2%	1,3%
Αποθέματα		0,2%	3,1%	-1,4%	-3,2%
Απαιτήσεις		4,7%	7,1%	8,5%	-2,4%
Ταμείο - Τράπεζες		-10,3%	0,8%	-17,9%	1,0%
Παθητικό					
Ίδια κεφάλαια		-2,0%	-8,7%	1,5%	1,2%
Μέσο/μάκρο υποχρ. & προβλέψεις		11,4%	-9,9%	13,2%	27,8%
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		-0,2%	13,6%	-6,0%	-12,5%
Αποτελέσματα					
Πωλήσεις		0,5%	0,0%	1,9%	-0,9%
Μικτό κέρδος		1,3%	4,8%	0,8%	0,0%
Μη λειτουργικά έσοδα		44,0%	111,5%	54,8%	-18,3%
Μη λειτουργικά έξοδα		44,8%	40,8%	74,5%	45,7%
Αποσβέσεις		-5,5%	-17,6%	4,5%	-2,9%
Κέρδος προς φόρο		21,3%	89,1%	4,4%	-144,5%

* 215 βιομηχανικές, 189 εμπορικές και 299 επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών (πλην τραπεζών και ασφαλιστικών) που δημοσίευσαν ισολογισμούς χρήσης 2014 και 2015 (χρήση που έληγε στις 30/6/2014 και 30/6/2015 αντίστοιχα)

Διάγραμμα 4: Μεταβολή εισαγωγών και εξαγωγών αγαθών πλην καυσίμων και πλοίων (ΤτΕ, Δεκ. 2015)

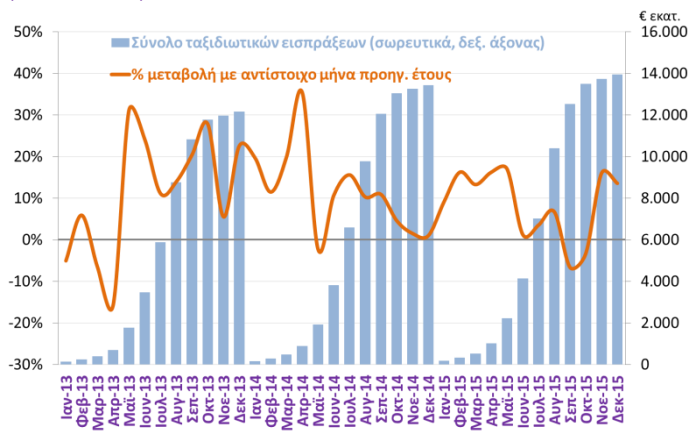
καταγράφοντας άνοδο +4,2%, έπειτα από υποχώρηση -4,5% τον προηγούμενο μήνα, ενώ οι εισπράξεις από τουρισμό συνεχίζουν να παρουσιάζουν αξιοσημείωτη αύξηση +12,2%. Στο σύνολο του 2015, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών εμφανίζεται σχεδόν ισοσκελισμένο, κυρίως ως αποτέλεσμα του περιορισμού του ελλείμματος στο ισοζύγιο αγαθών κατά €5,0 δισ. ευρώ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, στην εξέλιξη αυτή συνέβαλε η αύξηση των εξαγωγών αγαθών πλην καυσίμων και πλοίων κατά +4,6% και η μείωση των αντίστοιχων εισαγωγών κατά -1,5%, καθώς επίσης και η βελτίωση του ισοζυγίου καυσίμων λόγω της πτώσης των τιμών του πετρελαίου στη διεθνή αγορά. Επίσης, σημαντική ήταν και η μείωση των συναλλαγών που αφορούν αγοραπωλησίες πλοίων, οφειλόμενη σε μεγάλο βαθμό στη διεξαγωγή των σχετικών συναλλαγών εκτός του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, λόγω των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων. Αντίθετα, το πλεόνασμα του ισοζυγίου υπηρεσιών περιορίστηκε, το 2015, κυρίως λόγω της μείωσης των εισπράξεων από μεταφορές (-24%) οι οποίες έχουν υποχωρήσει σημαντικά μετά την επιβολή των capital controls και παρέμειναν και τον Δεκέμβριο 45% μειωμένες ως σχέση με το Δεκέμβριο 2014.

Ταξιδιωτικό ισοζύγιο: Οι ταξιδιωτικές εισπράξεις συνέχισαν και τον Δεκέμβριο του 2015 να καταγράφουν αξιοσημείωτη άνοδο (+12,2%, Διάγραμμα 5). Αυτό συνέβη παρά τη μείωση των αφίξεων κατά -9,3%, καθώς αυξήθηκε σημαντικά η μέση δαπάνη ανά ταξίδι (κατά +24,1%). Έτσι ενώ στην αρχή του έτους η αύξηση των εισπράξεων βασίστηκε στην αύξηση των αφίξεων (που για το έτος αυξήθηκαν 7,1%, Διάγραμμα 6), παρά τη μειωμένη δαπάνη ανά ταξίδι, προς το τέλος του έτους η εικόνα αντιστράφηκε έχοντας όμως πάντα ως αθροιστικό αποτέλεσμα την αύξηση των συνολικών εισπράξεων. Ιδιαίτερα αυξημένες σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2014 ήταν οι εισπράξεις και οι αφίξεις από τη Ρωσία (+133,1% και +47,1% αντίστοιχα), αντίθετα με τους προηγούμενους μήνες κατά τους οποίους τόσο οι εισπράξεις όσο και οι αφίξεις από την εν λόγω χώρα παρουσίαζαν έντονα αρνητική πορεία. Οι αφίξεις από τις ΗΠΑ παρουσίασαν επίσης αύξηση τον Δεκέμβριο του 2015 (+48,5%), ενώ η κίνηση από τις χώρες της ΕΕ συνολικά ήταν μειωμένη σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2014 (-36,9%). Συνολικά κατά το 2015 οι ταξιδιωτικές εισπράξεις ανήλθαν στα €14,2 δισ., παρουσιάζοντας αύξηση +6,0% σε σύγκριση με το 2014, ενώ οι αφίξεις αυξήθηκαν κατά +7,1% (23,6 εκατ. ταξιδιώτες έναντι 22,0 εκατ. το 2014), ως αποτέλεσμα κυρίως της αύξησης των αφίξεων από χώρες της ΕΕ-28 εκτός Ευρωζώνης (+17,1%).

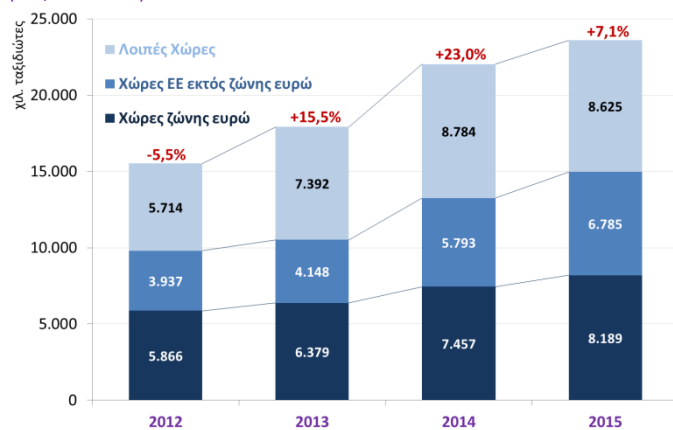
Κύκλος εργασιών στη βιομηχανία: Περιορίζεται σημαντικά ο ρυθμός μείωσης του κύκλου εργασιών στη βιομηχανία τον Δεκέμβριο του 2015, ενώ ο σχετικός δείκτης στη μεταποίηση χωρίς καύσιμα ανακάμπτει έπειτα από 3 μήνες συνεχούς υποχώρησης (Διάγραμμα 7). Ειδικότερα, ο γενικός δείκτης κύκλου εργασιών τον Δεκέμβριο του 2015 υποχώρησε κατά -1,8% σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα το 2014, έπειτα από υποχώρηση κατά μέσο όρο περίπου 15% το διάστημα Ιουν - Νοε 2015. Συνολικά κατά το 2015 ο δείκτης υποχώρησε κατά -10,4%, έναντι μείωσης -1,1% το 2014, λόγω της πτώσης των τιμών πετρελαίου, καθώς στη μεταποίηση πλην καυσίμων ο κύκλος εργασιών παρουσιάζει άνοδο +3,7% τον Δεκέμβριο του 2015 και +1,9% σε ετήσια βάση. Από τους κλάδους της μεταποίησης, η ένδυση και η επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων υπέστησαν τις μεγαλύτερες απώλειες πωλήσεων (-18,7% και -18,9% αντίστοιχα), ενώ σημαντική άνοδο σημείωσαν σε ετήσια βάση οι πωλήσεις του κλάδου εξοπλισμού μεταφορών (+45,2%), ηλεκτρονικών υπολογιστών (+39,6%) και καπνού (+23%). Ανοδικά κινήθηκαν επίσης οι πωλήσεις των κλάδων τροφίμων (+1,2%), φαρμακευτικών προϊόντων (+6,2%) και βασικών μετάλλων (+4,2%). Αξίζει να σημειωθεί ότι από τους 24 κλάδους της μεταποίησης, μόνο οι 8 εμφανίζουν μείωση πωλήσεων, ενώ οι υπόλοιποι 16 εμφανίζουν άνοδο.

Κύκλος εργασιών στο χονδρικό εμπόριο: Ανάλογη περίπου εικόνα με τον κύκλο εργασιών στη βιομηχανία παρουσιάζει και ο δείκτης κύκλου εργασιών στο χονδρικό εμπόριο (επίσης Διάγραμμα 7), ο οποίος το Δ' 3μηνο του 2015 εμφανίζει μείωση -1,8% σε σύγκριση με το αντίστοιχο 3μηνο του 2014, έπειτα από μείωση -11,2% το Γ' 3μηνο 2015. Σε

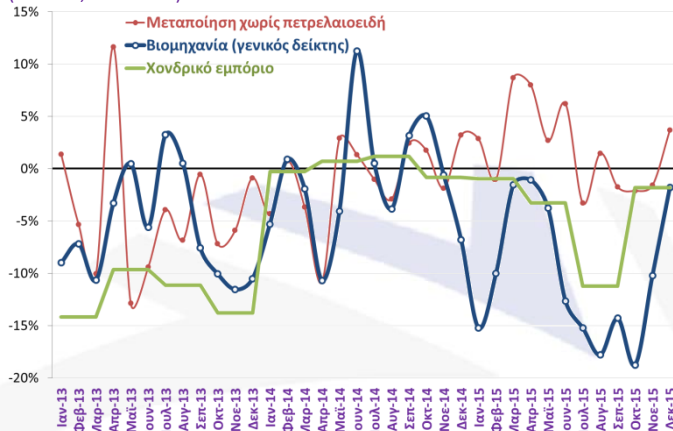
Διάγραμμα 5: Ταξιδιωτικές εισπράξεις (ΤτΕ, Δεκ. 2015)

Διάγραμμα 6: Τουριστική κίνηση (χιλ. ταξιδιώτες ανά χώρα και % μεταβολή με αντίστοιχη περίοδο προηγούμενου έτους) (ΤτΕ, Δεκ. 2015)

Διάγραμμα 7: Κύκλος εργασιών στη βιομηχανία και το χονδρικό εμπόριο (ΕΛΣΤΑΤ, Δεκ. 2015)

ετήσια βάση, οι πωλήσεις στο χονδρικό εμπόριο παρουσιάζουν μείωση -4,3%. Την ίδια ώρα, οι πωλήσεις στον τομέα των αυτοκινήτων σημειώνουν άνοδο +8,1% το Δ' 3μηνο του 2015 και +6,4% στο σύνολο του έτους, γεγονός στο οποίο συνέβαλε και η θετική πορεία του τουρισμού.

ΟΑΕΔ: Το σύνολο των ανέργων με κριτήριο την αναζήτηση εργασίας για τον μήνα Ιανουάριο 2016 ανήλθε σε 876.752 άτομα (αντί 858.802 τον Δεκέμβριο 2015 και 864.377 τον Ιανουάριο 2015). Από αυτά 449.269 (ποσοστό 51,24%) είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο του ΟΑΕΔ για χρονικό διάστημα ίσο ή και περισσότερο των 12 μηνών, και 427.483 (ποσοστό 48,76%) είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο ανέργων του ΟΑΕΔ για χρονικό διάστημα μικρότερο των 12 μηνών, ομάδα στην οποία καταγράφεται και μια σταθερή και σημαντική αύξηση από τον Σεπτέμβριο 2015 και ύστερα η οποία πλέον αθροίζει 77.383 άτομα, η οποία σε κάποιο βαθμό όμως δικαιολογείται από την εποχική συγκυρία (Διάγραμμα 8). Το σύνολο των λουπών (μη αναζητούντων εργασία) για τον μήνα Ιανουάριο 2016 ανήλθε σε 188.585 άτομα όπου 61.378 (ποσοστό 32,55%) είναι εγγεγραμμένα στο μητρώο του ΟΑΕΔ για χρονικό διάστημα ίσο ή και περισσότερο των 12 μηνών, και 127.207 (ποσοστό 67,45%) εγγεγραμμένα για χρονικό διάστημα μικρότερο των 12 μηνών. Και εδώ καταγράφεται από τον Σεπτέμβριο και ύστερα μια σημαντική αύξηση των εγγεγραμμένων για κάτω από 12 μήνες, η οποία είναι όμως εντός των συνηθισμένων εποχικών διακυμάνσεων. Από την άλλη, καταγράφεται μια μικρή, αλλά σταθερή κάμψη των εγγεγραμμένων ανω των 12 μηνών.

Δύναμη του ελληνικού εμπορικού στόλου: Μείωση -1,3% και -1,2% σημείωσε η δύναμη και η χωρητικότητα αντίστοιχα του ελληνικού εμπορικού στόλου (αριθμός πλοίων με ελληνική σημαία χωρητικότητας 100 ΚΟΧ και πάνω,) τον Δεκέμβριο του 2015 σε σύγκριση με τον ίδιο μήνα το 2014 (Διάγραμμα 9). Η χωρητικότητα των ελληνικών εμπορικών πλοίων παρουσιάζει υποχώρηση για 5^ο συνεχόμενο μήνα, που σημαίνει ότι η πρώτη μείωση σε ετήσια βάση εδώ και μια δεκαετία δεν είναι συγκυριακή (Διάγραμμα 10), δημιουργώντας ανησυχία για τις μακροπρόθεσμες συνέπειες στον τομέα της ναυτιλίας από την επιβολή κεφαλαιακών ελέγχων και τη συζήτηση περί αλλαγής του τρόπου φορολόγησης των ναυτιλιακών επιχειρήσεων στην Ελλάδα.

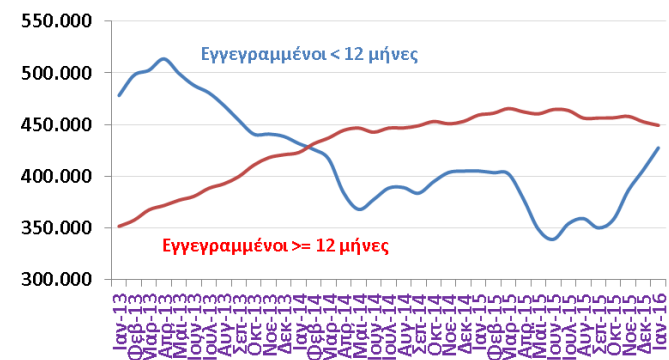
Δείκτης τιμών υλικών κατασκευής νέων κτιρίων κατοικιών: Συνεχίζεται τον Ιανουάριο του 2016 η μείωση στις τιμές υλικών κατασκευής νέων κατοικιών (-2,3%), η οποία ξεκίνησε από τον Ιανουάριο του 2013. Σε όλες τις ομάδες υλικών οι τιμές υποχωρούν, με τις μεγαλύτερες μειώσεις σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2015, να καταγράφονται στα καύσιμα μηχανημάτων (-4,9%), στα μεταλλικά υλικά βασικής επεξεργασίας (-4,2%) και στα υλικά ύδρευσης, θέρμανσης και αποχέτευσης (-2,5%), ενώ μόνο στα μάρμαρα/γρανίτες σημειώνεται οριακή άνοδος (+0,1%).

Έρευνα επιχειρηματικότητας GEM 2014

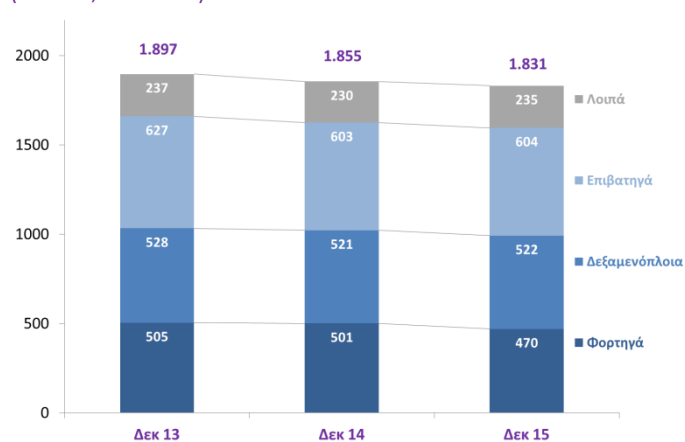
Η πρόσφατη ετήσια μελέτη του IOBE, που συμμετέχει για την Ελλάδα στο Global Entrepreneurship Monitor (GEM), «[Η επιχειρηματικότητα 2014-2015: Η δυναμική του επιχειρηματικού συστήματος στην Ελλάδα της κρίσης](#)» καταγράφει μια σειρά από χρήσιμες τάσεις για την Ελληνική επιχειρηματικότητα κατά τη διάρκεια της κρίσης.

Καταρχήν, η συνεχιζόμενη ύφεση οδηγεί, συγκριτικά με άλλες χώρες, περισσότερους πολίτες στον επιχειρηματικό στίβο από ανάγκη, παρά για λόγους αξιοποίησης πραγματικών επιχειρηματικών ευκαιριών. Η ελληνική επιχειρηματικότητα που κινητοποιείται από τον εντοπισμό ευκαιριών (30,5%) κινείται σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα από τον μέσο όρο των χωρών καινοτομίας (54,9%), ενώ στον αντίποδα το ποσοστό επιχειρηματικής δραστηριοποίησης στην Ελλάδα λόγω ανάγκης (43,6%) κινείται σε πολύ υψηλότερα επίπεδα συγκριτικά με τον μέσο όρο των άλλων χωρών (Διάγραμμα 11). Σε ό,τι αφορά την καθιερωμένη επιχειρηματικότητα από το 2009 και μετά, με την έναρξη δηλαδή της κρίσης, η πιο ευθυγραμμισμένη με τη διεθνή πρακτική

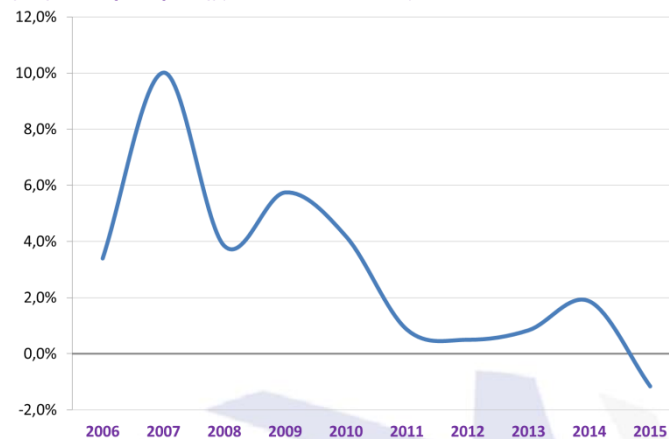
Διάγραμμα 8: Εγγεγραμμένοι άνεργοι που αναζητούν εργασία (ΟΑΕΔ Ιαν 2016)

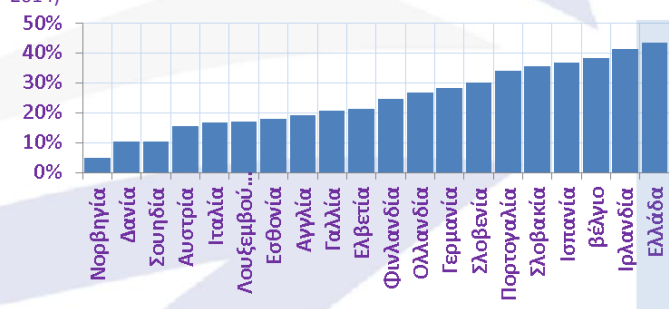
Διάγραμμα 9: Δύναμη ελληνικού εμπορικού στόλου (ΕΛΣΤΑΤ, Δεκ. 2015)

Διάγραμμα 10: Χωρητικότητα ελληνικού εμπορικού στόλου (ετήσια % μεταβολή)(ΕΛΣΤΑΤ, Δεκ. 2015)

Διάγραμμα 11: Επιχειρηματικότητα ανάγκης, επιχειρηματικότητα αρχικών σταδίων (Global Entrepreneurship Monitor /IOBE έρευνα έτους 2014)

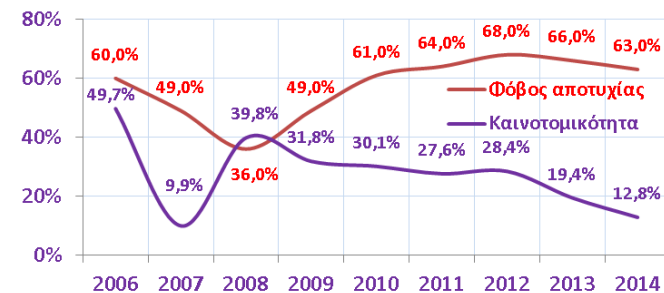

επικράτηση της επιχειρηματικότητας ευκαιρίας στους καθιερωμένους επιχειρηματίες υποχωρεί και τα ποσοστά εκείνων που παραμένουν στον επιχειρηματικό στίβο για λόγους ανάγκης –επειδή δηλαδή κρίνουν ότι δεν έχουν άλλη δυνατότητα εξασφάλισης εισοδήματος– πλησιάζουν πολύ τα ποσοστά εκείνων που παραμένουν με σκοπό την εκμετάλλευση ευκαιριών. Έτσι, περίπου το ένα τρίτο των καθιερωμένων επιχειρηματιών μετά το 2009 δηλώνουν ότι συνεχίζουν να δρουν επιχειρηματικά όχι γιατί επιδιώκουν την εκμετάλλευση επιχειρηματικών ευκαιριών, αλλά επειδή κρίνουν ότι δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσουν τον βιοπορισμό τους σε κάποια άλλη απασχόληση.

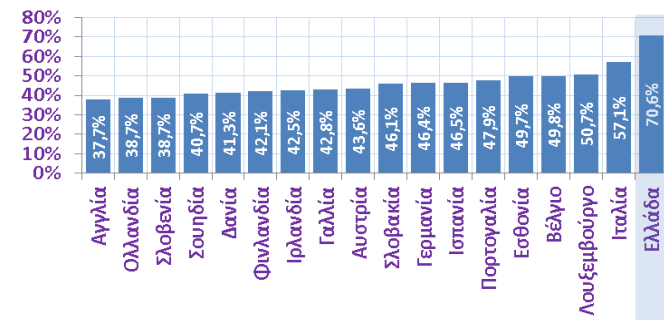
Η καινοτομικότητα της επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων παραμένει χαμηλή, αν και αρχίζει όμως σταδιακά να διαγράφεται μια τάση ενίσχυσης των άκρων –φαίνεται δηλαδή τα τελευταία δύο χρόνια να ενισχύεται το ποσοστό των επιχειρήσεων που κατέχουν τεχνολογία αιχμής και σταδιακά να εξασθενεί το ποσοστό των επιχειρήσεων που διαθέτει τεχνολογία πενταετίας. Η εξέλιξη αυτή πρέπει να σημειωθεί ότι είναι συμβατή τόσο με την αύξηση του επιπέδου εκπαίδευσης των νέων επιχειρηματιών όσο και με τη στροφή νέων αποφοίτων με υψηλές δεξιότητες στην έναρξη επιχειρήσεων με τεχνολογικό περιεχόμενο, όπως γίνεται στο πλαίσιο θερμοκοιτίδων ή χώρων δικτύωσης (όπως το [Corallia](#), το [EkinisiLab του ΣΕΒ](#) και επιχειρηματικά πάρκα που δραστηριοποιούνται πλησίον πανεπιστημίων σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Κρήτη, Ιωάννινα και αλλού). Από την άλλη, η κρίση έχει επηρεάσει αρνητικά την καινοτομικότητα των καθιερωμένων επιχειρήσεων η οποία φθίνει σταθερά την ίδια ώρα που ενισχύεται σε ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα ο φόβος αποτυχίας που παραμένει υψηλός παρά την ελαφρά κάμψη του 2014 (Διάγραμμα 12). Έτσι, το ποσοστό ατόμων ηλικίας 18-64 ετών που αναφέρει ότι ο φόβος επιχειρηματικής αποτυχίας θα αποτελούσε εν δυνάμει αποτρεπτικό παράγοντα έναρξης επιχειρηματικής δραστηριότητας, παραμένει σε πολύ υψηλά επίπεδα για τα διεθνή δεδομένα (Διάγραμμα 13). Αυτό αποτυπώνει, από τη μια πλευρά, την παρατεταμένη αρνητική οικονομική συγκυρία και αναδεικνύει, από την άλλη πλευρά, τη σημασία βελτίωσης του Ελληνικού νομικού πλαισίου που έχει τιμωρητική διάθεση ως προς την επιχειρηματική αποτυχία. Οι θεσμοθετημένες διαδικασίες δεν διευκολύνουν τη διάσωση αξίας από μια αποτυχημένη επιχειρηματική προσπάθεια ([Δελτίο 5/11/2015](#)). Το θέμα αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία στην παρούσα συγκυρία ενόψει της ανάγκης προσεκτικής διαχείρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων, με στόχο την αναδιάρθρωση βιώσιμων επιχειρήσεων και την συνεπαγόμενη διάσωση αξίας και θέσεων εργασίας, αλλά και τη διασφάλιση των όρων ανταγωνισμού στην αγορά με τις επιχειρήσεις που έχουν κρατηθεί όρθιες κατά τη διάρκεια της κρίσης ([Δελτίο 25/6/2015](#)).

Αν και διαχρονικά τα μεγαλύτερα ποσοστά των επιχειρηματιών στην Ελλάδα δηλώνουν πως δεν εξάγουν καθόλου ή εξάγουν σε μικρό βαθμό, σταδιακά το ποσοστό των επιχειρήσεων αρχικών σταδίων που απευθύνεται μόνο ή κυρίως σε εγχώριους πελάτες μειώνεται. Το 2014 διαφαίνεται μια περαιτέρω στροφή στην εξωστρέφεια, με τις εξωστρεφείς επιχειρήσεις να διαμορφώνονται ως ποσοστό σε σχετικά χαμηλά αλλά όχι απογοητευτικά επίπεδα συγκριτικά με άλλες χώρες. Η τάση ανάκαμψης της εξωστρέφειας, μετά τη μεγάλη υποχώρηση της το 2007 στο πλαίσιο της συρρίκνωσης του διεθνούς εμπορίου λόγω κρίσης, δεν έχει όμως ακόμα ξεκάθαρη τάση και δεν έχει καταφέρει να ξεπεράσει τα προ κρίσης επίπεδα (Διάγραμμα 14). Την ίδια ώρα το ποσοστό των καθιερωμένων επιχειρηματιών που απευθύνονται αποκλειστικά στην εγχώρια αγορά φαίνεται να ανέρχεται. Τέλος, επισημάνουμε τη σταδιακή ενίσχυση των νέων επιχειρήσεων στην μεταποίηση (Διάγραμμα 15), μετά από 4 χρόνια σημαντικής και συνεχούς υποχώρησης.

Διάγραμμα 12: Φόβος επιχειρηματικής αποτυχίας και καινοτομικότητα καθιερωμένης επιχειρηματικότητας (Global Entrepreneurship Monitor /IOBE έρευνα έτους 2014)

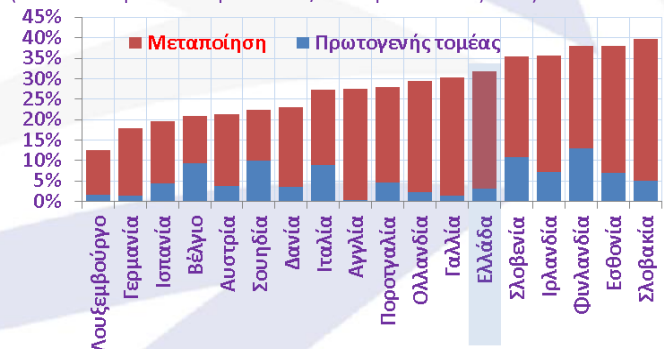
Διάγραμμα 13: Φόβος επιχειρηματικής αποτυχίας (Global Entrepreneurship Monitor /IOBE έρευνα έτους 2014)

Διάγραμμα 14: Εξωστρέφεια επιχειρήσεων (Global Entrepreneurship Monitor /IOBE έρευνα έτους 2014)

Διάγραμμα 15: Κλάδοι επιχειρηματικότητας αρχικών σταδίων (Global Entrepreneurship Monitor /IOBE έρευνα έτους 2014)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

Ενεργητικό € 435 δισ. 72% συνόλου*	Ίδια κεφάλαια € 58 δισ. 44% συνόλου*	Πωλήσεις € 77 δισ. 46% συνόλου*	Προ φόρων κέρδη € 2,4 δισ. ** 44% κερδών***
Εργαζόμενοι 220.000	Μισθοί € 4,6 δισ.	Ασφαλ. εισφορές € 2 δισ.	Φόρος επί κερδών € 1,6 δισ.

* Άθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ

** Άθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων

*** Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

168, Avenue de Cortenberg

B-1000 Bruxelles

T: +32 (02) 231 00 53

F: +32 (02) 732 35 70

E: main@sevbxl.be

Ακολουθήστε μας στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης:

